

SOT
KA
MO._{fi}

Yksityistieinfo

22.1.2026 klo 17-19
Sotkamon lukion tapahtuma-aukio

Sotkamon kunnan roolin muuttuminen yksityisteiden tienpidossa

Sotkamon kunnan roolin muuttuminen yksityisteiden tienpidossa

- **Nykytilanne:** n. 60 tiekuntaa hoitaa itsenäisesti tiekuntien tienpidon ja n. 140 tiekunnan tienpidosta vastaa kunta.
- Tienpito tarkoittaa kokonaisvaltaista tiekunnan asioiden hoitamista, johon kuuluu tiekunnan talousasiat, tien kunnossapidon asiat jne.
- Jatkossa kaikki tiekunnat vastaisivat itsenäisesti tienpidosta.
- Kunta on mallissa avustusten myöntäjä.
- Tuleva malli tasapuolinen kaikkia tiekuntia kohtaan ja on yksityistielain (yksityistielaki 48§) hengen mukainen.
- Malli hyvin yleinen Suomessa ja käytössä Kainuussa esim. Kajaanissa, Paltamossa, Ristijärvellä ja Hyrynsalmella. Kuhmo siirtymässä ko. malliin.

HUOM! Uuteen malliin siirtyminen ei tarkoita kunnan yksityisteiden avustamisen lakkaamista vaan tukeminen jatkuu vahvana!

Sotkamon kunnan roolin muuttuminen yksityisteiden tienpidossa

- Kunnan nykyinen avustusmalli tarkoitus päivittää vuoden 2026 aikana.
- Vaikka malli muuttuu, ei avustusperusteisiin ja avustamisen määrään ole nykytiedon mukaan tulossa merkittäviä muutoksia.
- Sotkamon kunnan auraussopimukset yksityisteiden osalta päättyvät keväällä 2026, lanaukset lanauskauden loppuun 2026.
- Tie kuntien vastuut tienpidosta alkaisivat alustavasti aurauskauden 2026-2027 alusta (syksyllä 2026).
- Vuodelle 2026 varattu määräraha yksityisteiden avustamiseen on 830 000 €.
- Vuoden 2025 avustukset maksetaan ns. vanhalla mallilla touko-kesäkuussa 2026.
- Uusi avustusjärjestelmä lanseerataan vuoden 2026 aikana.

Kunnan asiantuntija-apu siirtymävaiheessa tiekunnille

Kunnan asiantuntija-apu siirtymävaiheessa tiekunnille

- Sotkamon kunta tarjoaa tiekunnille asiantuntijaneuvontaa siirtymävaiheessa.
- Lopullisesta neuvontamallista tiedotetaan erikseen.
- Olemme keskustelleet, että virastotalolla voisi olla asiantuntija opastamassa iltaisin 1-2 kertaa kuukaudessa.
- Lisäksi voisi olla tarpeen mukaan puhelinneuvontaa sovittuina aikoina.
- Emme jätä tiekuntia yksin asioiden kanssa.
- Tarvittaessa räätälöimme neuvontaa toiveiden ja tarpeiden mukaan.

Tiekuntien ennakkokokysymykset ja mielipiteet

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Tietoa tiekunnan vastuuvakuutuksesta?**

Tiekunnalla on hyvä olla vastuuvakuutus, lisätietoja saa vakuutusyhtiöistä.

- **Tiekunnan pankkitiliin liittyvistä asioista, mitä täytyy ottaa huomioon tiliä avattaessa?**

Tiekunnan kokouspäätös oltava, jossa nimetty pankki. Lisäksi pankille tulee olla nimetty henkilö kenelle tilinkäyttöoikeudet myönnetään.

- **Kunnan ja tiekunnan välinen rahaliikenne, millainen kirjanpito täytyy pitää?**

Kunta maksaa tieavustuksen vuosittain tiekunnalle. Tiekunnan raportoitava toteutuneet tienpitokustannukset ts. kirjanpito tehtävä, josta selviää edellisen vuoden toteutuneet kustannukset eriteltynä.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Mihin avustuksen määrä perustuu ja milloin maksetaan?**

Avustus maksetaan edellisen vuoden toteutuneiden kustannusten perusteella, maksetaan touko-kesäkuussa.

- **Kuinka paljon on Sotkamossa valtiolta saadun avustuksen määrä prosentteina yksityisteiden kunnossapito kustannuksista?**

Valtio ei avusta yksityisteiden kunnossapitoa. Valtionavustusta on mahdollista hakea teiden perusparantamiseen ja siltojen uusimiseen, mikäli kriteerit täyttyvät. Avustukset myöntää Elinvoimakeskus.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Onko tiekunnan jatkossa pyydettävä itse tarjoukset mm. yksityistien talvikunnossapitoon, sorastukseen, lanaukseen, tienvarsien raivaukseen?**
Kyllä. Tie kunta vastaisi jatkossa tienpidon kustannuksista.
- **Jos paikallisia urakoitsijoita ei ole yhtä enempää, niin kuinka tie kunta voi tietää tarjouksen olevan oikein, jos ei ole aiempaa tietoa kustannuksista?**
Urakoitsijat kannattaa kilpailuttaa, tässä voivat myös tiekunnat tehdä yhteistyötä. On olemassa erilaisia portaaleja, missä palveluntuottajat ilmoittavat palveluistaan. Tietoa myös kunnasta, miten urakointi on hoidettu tähän saakka. Kunta voi luovuttaa urakoitsijoiden hintatietoja, mutta ei henkilötietoja esim. tiekuntien yhteyshenkilöitä.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- Kuinka menetellään pysyvän asutuksen pääsytiellä, kun kevättalvella rumpuputki jäätyy, kuka sulattaa rummun ennen kuin vesi katkaisee tien?

Tiekunta vastaa asiasta. Käytännön työn hoitaa usein urakoitsija, joilla on ko. työhön soveltuva kalusto. Työn voi tehdä myös osakkaat, mikäli on työhön soveltuva kalusto.

- Kuinka maksuliikenne hoidetaan? Laskuttaako urakoitsija kuntaa edelleen suoraan ja maksu menee kunnasta suoraan? Vai tapahtuuko laskutus tiekunnan kautta? Jos näin, miten maksu sitten tapahtuu?

Urakoitsijat laskuttavat suoraan tiekuntaa sovituista töistä. Muistettava myös, että tiekunnalla voi asioita olla hoitamassa asiantuntija ts. tieisännöitsijä.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Mikä on avustuksen määrä tiekunnalle tämän uuden järjestelmän mukaan?**
Avustuskriteerit päätetään vuoden 2026 aikana. Yksityisteihin liittyvä rahoitus käsitellään vuoden 2027 budjetin yhteydessä.
Vaikka avustusjärjestelmä uudistuu, jatkunee kunnan avustus edelleen vahvana.
Nykyisessä mallissa avustuksen määrä on ollut vakituisille asukkaille käytännössä 100% kustannuksista.
- **Millä tavoin tämä uudistus tekee yksityisteiden osakkaista yhdenvertaisia ja tasa-arvoisia muiden kuntalaisten kanssa, riippumatta siitä missä he asuvat?**
Yksityisteiden ylläpito ja hallinnointi perustuu yksityistielakiin, joka uudistui 2019.
Jatkossa kunta on rahoittajan roolissa ja kuten todettua, tuki jatkunee tiekunnille vahvana.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- Onko näin, että sana YKSITYIS, tekee yksityistien osakkaista eriarvoisia, tässä tapauksessa maksumiehiä?

Yksityistielaissa on määritelty nämä asiat.

- **Mielipide:** Kaikkia muita teitä Suomessa saa käyttää maksutta, eikä tarvitse hallinnosta ja sen mukanaan tuomista huomattavista kustannuksista huolehtia. Yksityisteitä kuitenkin käyttävät muutkin kuin tien osakkaat. Meidän tapauksessa **ENEMMÄN** kuin Tien osakkaat. Kun tie on pitkä ja läpikulkutie.

Kommentti: Yleiset tiet rahoitetaan verovaroista. Yksityisteiden kohdalla tienpito- ja rahoitusvastuu on tieosakkailla. Kunnat ovat mukana rahoittamassa omien avustusmalliensa mukaisesti.

- Onko siis oikein, että yksityistien osakkaat joutuvat hoitamaan hallinnon ja maksamaan hallintokulut?

Näin on määritelty yksityistielaissa. Käytäntö on siten hyvin yleinen Suomessa.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Miten avustusta haetaan? Könttäsommaako koko vuodelta tai talven ajan aurauksista? Tuntikohtaista hintaa x tunnit x hinta tunnilta. Mikä on hakuaika? Milloin avustusta maksetaan?**

Uusista avustuskäytännöistä päätetään vuoden 2026 aikana. Vuoden 2025 maksatus toteutetaan aiemman käytännön mukaisesti ts. haku huhtikuun loppuun mennessä.

- **Onko avustus veronalaista?**

Tiekunnat eivät ole verovelvollisia, mikäli eivät toteuta muuta liiketoimintaa.

- **Pitääkö pankkiin perustaa tiekunnalle tili, josta perii maksua? Vai maksetaanko avustus tiekunnan puheenjohtajan tilille verottomana.**

Tiekunnat eivät ole verovelvollisia.

Tiekunnalla tulee olla pankissa tili, johon avustus maksetaan. Avustukset ovat verottomia tuloeria.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Mielipide:** "Ensin tuli katumaksu, joka sitten muutettiin kiinteistöveroksi ja että sivukylienkin tiet aurataan. Onko nyt sivukylienkin asukkaat saman arvoisessa tilanteessa veronmaksajana vai. Onko seuraavaksi tulossa kirkonkylään ja läheisyyteen tiekunnat perustettavaksi?" Kaupungeissa maksetaan vieläkin katumaksua.

Kommentti: Vaikka avustusjärjestelmä on muuttumassa ja tienpito siirtyy kokonaisuudessaan tiekunnille, jatkuu kunnan avustus edelleen vahvana.

- **Hoitavatko tiekunnat nyt kaiken itse vai onko kunnasta enää saatavilla kaivinkonetta ja apua esim. rumpujen korjaukseen?**

Kyllä tiekunnat hoitava kaiken itse. Palvelut hankitaan alan urakoitsijoilta.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Miten jatkossa saadaan saman suunnan tiet samalle urakoitsijalle, etteivät kaikki koneet ajele siellä täällä peräkkäin?**

Tiekuntien kannattaa tehdä yhteistyötä, jolloin voidaan yhteisesti kilpailuttaa asioita. Ymmärtääksemme urakoitsijat on hyvin kiinnostuneita jatkamaan nykyisiä aurouksiaan.

- **Mistä urakoitsijat löytää, netissä pitäisi usein tietää firmojen nimet?**

Palveluntuottajat löytyvät parhaiten kunnalta, lisäksi eri verkkoportaaleista mm. Metsakeskus.fi/fi/metsan-kaytto-ja-omistus/yksityistiet.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Kuuluuko kunnan avustukseen mm. Tievahdin palvelumaksut?**

Hallintokustannukset voivat olla avustettava kuluerä. Avustuksen määrästä tehdään päätöksiä uuden avustusjärjestelmän päätöksien yhteydessä. Nykyisessä avustusmallissa hallintokulut eivät ole olleet avustettavia.

- **Korvaako kunta esim. aurauskepit ja niiden laittamisen sekä poistamisen vuosittain?**

Tiekunta ostaa ja huolehtii kaikki tien ylläpitoon tarvittavat asiat. Esimerkiksi aurausviitat ovat tiekunnan normaalia ostopalvelutoimintaa. Nykyisellään viitoituskustannukset eivät ole olleet kunnan maksaman avustuksen piirissä.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Pitääkö yksityistien ja julkisen tien risteyksessä olla kärkikolmio, jos pitää, kenen velvollisuus laittaa?**

Kyllä on hyvä olla ko. liikennemerkki. Muitakin liikennemerkkejä voidaan tarvita ja niistä vastaa tiekunta.

- **Voiko kunta toimittaa tiekunnille tarkan listan asioista mitä korvataan?**

Kunnan avustuksien osalta vuosi 2025 toteutetaan nykyisen mallin mukaan.

Kun avustusjärjestelmä uusitaan, kunta luo yksiselitteisen järjestelmän perusteineen, mitä kuuluu avustuksen piiriin.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Mielipide:** Sorastuksen tulisi kattaa 3 kuormaa / km. Kaksi on liian vähän! Avustuksen maksaminen siten, että tiekunnat toimittaa edellisen vuoden laskut tieinsinöörille helmikuun loppuun mennessä ja kunta maksaa ne huhtikuun aikana.
Nykyisellään on hyväksytty 2 kuormaa/km. Mikäli uusi malli on esim. km-pohjainen malli, voi tiekunta tehdä tienpitoon liittyviä asioita vapaasti kunnan määrittämien avustusehtojen mukaisesti. Maksatusajankohta voi muuttua uudessa mallissa, monet toivovat alkuvuoden maksatuksia.
- **Voisiko tilaisuuden järjestää myös teamsin kautta, niin ei tarvitsisi iltapimeällä lähteä täältä syrjäkylältä lukion tiloihin kuuntelemaan**
Teams-yhteys on järjestetty sitä kysyneille.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Olisiko esim. tievahti.fi –sivuston tarjoama ohjelma tiekunnan hallinnon pyörittämiseen turvallinen tiekunnan käyttöön, onko kokemuksia tai jostain muusta käyttökelpoisesta edullisesta ohjelmasta?**

Kyllä ko. ohjelma on turvallinen. Hyviä hallinnointiohjelmia ovat myös Wintie ja siitä nettiversio NetWintie, joka on edullinen ohjelma.

- **Voisiko kunta tai joku muu taho järjestää tiekunnille tiekuntiin kuuluvien kiinteistöjen vaihtuneitten omistajien henkilötietoja?**

Kaikki osakasasiat saa selville Maanmittauslaitokselta. Osakas itsekin on velvollinen ilmoittamaan tiekunnan hallinnoijalle muutoksista osakastiedoissa.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Voisiko kunta kilpailuttaa urakoitsijoita lumenauraukseen ja lanaukseen, niin että jokaisen tiekunnan ei tarvitsisi sitä erikseen tehdä?**

Tiekunnat kilpailuttavat palvelut itse ja vastaavat kaikista tienhoitoon liittyvistä asioista. Yhteistyö on lähiseudun tiekuntien kanssa hyvä asia!

- **Miten kunta varmistaa tiepidon kustannustehokkuuden, kun kunta ei itse vastaa kokonaisuudesta?**

*Kunnalla on tietoa ja dataa toteutuneista kustannuksista pitkältä ajalta.
Kunta voi neuvoa ja opastaa tiekuntia kustannustehokkaaseen toimintaan.*

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Aikooko kunta tarjota jatkossa teknistä apua tai alustan, jonka kautta tiehoitokunnat voivat tehdä yhteisostoja ja yhteiskilpailutuksia.**
Ei ole vielä ko. asioihin päätöksiä olemassa. Ylimenokaudella kunta tulee tarjoamaan uuden järjestelmän teknistä apua ja muuta neuvontaa aktiivisesti.
- **Voisiko kunta tai joku muu taho järjestää tiekunnille tiekuntiin kuuluvien kiinteistöjen vaihtuneitten omistajien henkilötietoja?**
Kaikki osakasasiat saa selville Maanmittauslaitokselta. Osakas itsekin on velvollinen ilmoittamaan tiekunnan hallinnoijalle muutoksista osakastiedoissa.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- Sotkamon haja-asutusalueen väestö ikääntyy ja vähenee.

Onko kunta selvittänyt tiekuntien kyvyn hoitaa tienpidon asioita?

Tiekunta voi valtuuttaa koko tienpitovastuun uuden lain myötä ulkopuoliselle toimijalle max. 4 vuotta kerrallaan. Edellä mainittu käytäntö on usein suotavaa.

- **Mitä tapahtuu niille teille, joiden hoitokunta ei kykene järjestäytymään tai löytämään toimijaa tieisännöintiin?**

Katso edellinen kohta.

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Miksi kunta on luopumassa tästä nykyisestä kunnan hoidossa olevien yksityisteiden kustannustehokkaasta tien hoidosta ja hallinnoinnista?**

Sotkamossa muutetaan yksityistieasiat vuonna 2019 voimaan tulleen yksityistielain mukaiseksi toiminnaksi. Kunta on jatkossakin mukana yksityisteiden tienpidossa rahoittajan roolissa. Tämä on vallitseva käytäntö valtaosassa Suomen kuntia.

- **Onko tuki, jonka kunta maksaa kilometri pohjainen vai jonkinlainen ”könttä” summa joka sisältää Talvi- ja kesäkunnossapidon?**

Kuluva vuosi mennään ns. vanhalla mallilla, jolloin avustukset maksetaan touko/kesäkuussa 2026. Avustusjärjestelmä on tarkoitus päivittää vuoden 2026 aikana, jolloin uutta järjestelmää käytetään vuonna 2027. Uusi malli kilometripohjainen?

Tiekuntien ennakkokysymykset ja mielipiteet

- **Miten avustukset haetaan, haetaanko talviauraus erikseen ja kesän lanaus, vesakon niitto ja sorastus erikseen? Miten tämä käytännössä tapahtuu? Milloin tuet haetaan?**

Vuosittain tulee kunnan sivuille hakulomake, johon tulee määrätyt liitteet mukaan hakuprosessiin. Voi toimittaa myös paperiversiona kuntaan. Edellisen vuoden kustannukset ratkaisevat avustuksen määrän. Osan kustannuksista katetaan tiekunnissa osakkailta perittävillä yksikkömaksuilla. Uuden avustusmallin kriteerit päätetään vuoden 2026 aikana.

Vapaa keskustelu ja kysymykset

Harri Helenius

tekninen johtaja

harri.helenius@sotkamo.fi

+358447502491

Joni Heikkinen

tieinsinööri

joni.heikkinen@sotkamo.fi

+358405134953

Sotkamon kunta
Markkinatie 1
88600 Sotkamo
Vaihde (08) 615 5811
kirjaamo@sotkamo.fi

